

Akcije mladih zadružnikov na Hrvatskem

V zadnjih letih je bil na Hrvatskem izgražen cel sistem šolanja in usposabljanja mladih zadružnikov — bodočih graditeljev socializma. To šolanje se začne že v osnovnih šolah s pomočjo tako imenovanih šolskih zadrug, nadaljuje se v sekcijah mladih zadružnikov, nato pa tudi v dveletnih nadaljevalnih šolah. Tako pridobivajo mladi zadružniki v teh organizacijah že v svoji zgodnji mladosti potrebna teoretična in praktična znanja s področja kmetijstva. Najboljši med njimi, ki gredo skozi te oblike dela, odidejo naprej na razne kmetijske šole, kjer nadaljujejo začeto šolanje. Razen tega, ko dosežejo, vstopajo mladinci in mladinke v razne klube, zadružnikov ali v organizacije zadružnic.

V sorazmerno kratkem času dveh let je bilo izgraženo že široko omrežje organizacij mladih zadružnikov. Tako je številčno stanje teh organizacij naslednje:

Šolskih zadrug	495 s 25.000 člani
sekcij mladih zadružnikov	209 s 6.000 člani

To pomeni, da je skoraj 30.000 mladincev in mladink aktivno vključenih na Hrvatskem v delo teh koristnih mladinskih organizacij.

Šolske zadruge

Šolska zadruga je razen pionirske organizacije ena izmed najbolj množičnih oblik delovanja družbenih organizacij v šolah. V njej se izpopolnjuje šolski pouk s teoretičnim in praktičnim delom pri usposabljanju mladine za bodoče napredne proizvajalce. Težišče dela v teh šolah je v razliko drugega šolskega programa v tem, da ti mladi ljudje doumejo proizvodni proces in da se vzgajajo v kolektivnem duhu. Program teh zadrug je dejansko sestavni del drugega šolskega programa. Aktivnosti mladih zadružnikov so različne: imajo skupine in podskupine, ki se specialno ukvarjajo s posameznimi vejami kmetijstva.

Lani in letos so številne šolske zadruge dosegle pomembne uspehe. Tako je na primer imelo v osiješkem okraju 11 teh organizacij 2.500 milijonov din dohodka s 45 oralov zemlje, kar znaša približno 55.000 din na oral. To ni majhen dohodek niti za bolj odrasle, napredne kmetovalce. Šolska zadruga v Brodjanah je na primer pridelala po 90 stotov koruze na hektar kar je bil v tem okraju najvišji pridelek.

Šolske zadruge uvajajo svoje knjigovodstvo, obračunavajo dohodke, spremljajo realizacijo dobička in gibanje stroškov. Šest zadrug v osiješkem okraju je imelo na primer lani do 279.000 din čistega dobička, ki so ga porabili za pripravo novih akcij, nakup šolskih učil in drugega šolskega pribora itd.

Sekcije mladih zadružnikov

Ko mladinci in mladinke končajo šolo, nadaljujejo delo v sekcijah mladih zadružnikov. V teh izvajajo različne oblike dela:

Raziskovalno delo: mladi zadružniki dobijo bodisi na posestvu svojih staršev bodisi na družbenem zemljišču majhne raziskovalne parcele, na katerih s pomočjo kmetijskih strokovnjakov izvajajo vse potrebne agrotehnične ukrepe. Smoter teh preskusov je, da se mladinci in mladinke pri praktičnem delu seznanijo s

sodobnim proizvodnim procesom kakor tudi, da v praksi pokažejo starejšim prednost sodobne obdelave zemlje. Tako razbijajo zastarela pojmovanja v kmetijstvu, ki so še vedno precej udomačena pri starejših kmetovalcih.

Proizvodno delo: smoter te mladinske akcije niso samo poizkusi, temveč tudi neposredno povečanje proizvodnje na gospodarstvih njihovih staršev ali na družbenem zemljišču, ki so ga dobili v ta namen. Tudi na tem zemljišču izvajajo mladi zadružniki popolne agrotehnične ukrepe in dosežajo visoke pridelke.

Kooperacija z zadrugami

Pri tem nastajajo razne oblike kooperacije z zadrugo. Dejansko sta doslej najbolj množični naslednji dve obliki:

Prva najbolj množična oblika: mladi zadružnik stopi z zemljiščem, ki ga je dobil od svojih staršev, v kooperacijo z zadrugo po načelu: vsakemu po vložnem delu in vložnih sredstvih. Na tem zemljišču dosega mladi zadružniki s sodobnimi delovnimi metodami najpogosteje visoke pridelke. Tako imajo od te kooperacije korist oni sami, njihovi starši in zadruga. Po drugi strani služi to kot krepka spodbuda starejšim, da stopajo v kooperacijo, ker vidijo v praksi njene prednosti.

Druga oblika kooperacije, ki se navadno izvaja, kadar gre za družbeno zemljo, je naslednja: mladi zadružniki vzamejo zapuščeno zadrugo zemljo in jo s pomočjo zadrug spremenijo v rodovitno majhno gospodarstvo, ki daje znatne dohodke tako zadrugi kakor sekciji mladih zadružnikov. Navajamo dva primera:

Prvi primer: Mladi zadružniki v Djurdjevcu v Podravini so dobili od kmetijske zadrug 36 ha zapuščene zemlje, ki je ni nihče obdeloval, ker je razmetana in zanemarjena. Mladi zadružniki so s te zemlje očistili trnje in plevel, jo obdelali in sedaj pričakujejo velik pridelek. Računajo, da bodo imeli približno 600.000 dinarjev čistega dohodka.

Drugi primer: V Gornjem Babinem Potoku je kmetijska zadruga kupila 300 oralov zemlje. To je bila močvirnata in

s trnjem zarasla zemlja slabše kakovosti. Pri ureditvi tega zemljišča je zadruga zaposlila sekcijo mladih zadružnikov, v kateri je kakšnih 10 najnaprednejših mladincev v okraju. Ti so v svojem prostem času izkrcili in v znatnem delu obdelali to zapuščeno zemljo. Sedaj ima sekcija 60 oralov njiv, drugo zemljo pa so spremenili v travnike. Sedaj to svoje gospodarstvo v prostem času obdelujejo in izvajajo na njem vse potrebne agrotehnične ukrepe. Tudi oni pričakujejo dober pridelek.

Večji delež v zadružnih upravnih organih

Vse do nedavnega mladinci in mladinke takorekoč sploh niso bili zastopani v zadružnih upravnih organih. Se več celo, tudi vpisali so se redko v zadrugo, ker so bili mnenja, da je to zaveza, ki se tiče samo hišnega gospodarja. Vse delo zadrug so prepuščali starejšim zadružnikom, ki so pogosto konzervativni, kar vleče zadrugo nazaj.

Z aktivnim delom v sekcijah mladih zadružnikov, s sodelovanjem v akcijah pa mladi zadružniki sedaj v čedalje večjem številu vstopajo v upravne odbore in druge upravne organe zadrug. Prav tako se čedalje bolj množično vpisujejo v zadruga. So primeri, da so cele sekcije mladih zadružnikov vsi njihovi člani postali hkrati tudi aktivni člani kmetijskih zadrug (na primer v Gradištu, Djurdjevcu in še nekaterih drugih krajih).

Te dni so bila tako imenovana zborovanja mladih zadružnikov. Ta zborovanja so bila po vejah kmetijske dejavnosti, za katero se posamezne sekcije usposabljaajo; na primer poljedelci v Osijeku, vinogradniki v Djurdjevcu. Smoter teh zborov je bil, da so zadružniki izmenjali svoje izkušnje in se med seboj seznanili z doseženimi rezultati.

Vključitev mladine v kmetijske zadruge bo pozitivno vplivala na nadaljnji razvoj kmetijskega zadružništva. Mladi zadružniki, ki so se poprej pripravili v svojih organizacijah mnogo laže sprejemajo nove oblike dela pri pospeševanju kmetijstva in spremembi družbenih odnosov na vasi. Razen tega vnašajo v zadruga svojo mladinsko delovno vneto, kar prav tako pozitivno vpliva na razvoj zadružništva.

D. V.

KMETIJSKA STATISTIKA

Kako se uporablja zemljišče

Po Statističnem letopisu za leto 1957 je struktura obdelovalnih površin bila pred vojno in po njej naslednja:

	1. 1950/59	1. 1947/56
	(v tisočih hektarov)	
Skupno obdelovalnih površin	10.100	9.800
Od tega:		
njive in vrtovi	7.600	7.300
sadovnjaki	280	356
vinogradi	226	263
travniki	1.960	1.860
drugo	44	21

Tabela kaže, da so se obdelovalne površine v primerjavi s predvojnim stanjem nekoliko zmanjšale. Struktura teh površin pa se je precej spremenila: povečale so se površine, ki so zasajene s sadnim drevjem in vinogradi, zmanjšale pa so se skupne površine njiv in travnikov.

Če vzamemo samo njive in jih pregledamo, kako se uporabljajo, tedaj dobimo takole sliko:

	1. 1950/59	1. 1947/56
	(v tisočih hektarov)	
Skupno njiv in vrtov	7.600	7.300
Posejana površina	7.040	7.640
Od tega:		
žito	6.120	5.300
industrijske rastline	132	374
vrtnine	435	446
krmne rastline	335	525
drugo pod praho	415	660

Tabela kaže, da so se močno povečale površine, ki so posejane z industrijskimi rastlinami, vrtninami in krmnimi rastlinami, medtem ko so se zmanjšale površine za žitom. Ta sprememba v strukturi je pozitivna. Tabela pa kaže, da so ostale po vojni neobdelane večje površine kakor pred vojno, kar je negativen pojav.